

Πρόταση της ΓΣΕΒΕΕ για κείμενο κοινής τοποθέτησης, ΓΣΕΒΕΕ, ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ προς το Δ.Σ. του ΕΟΠΠΕΠ σχετικά με τα επαγγελματικά περιγράμματα

Ιούλιος 2017



1. Το επαγγελματικό περίγραμμα αποτελεί την ολοκληρωμένη ανάλυση και περιγραφή ενός επαγγέλματος. Περιλαμβάνει το σύνολο των βασικών και επιμέρους επαγγελματικών λειτουργιών που συνθέτουν το αντικείμενο εργασίας ενός επαγγέλματος ή μιας ειδικότητας καθώς και τις αντίστοιχες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την ανταπόκριση στις λειτουργίες αυτές. Το επαγγελματικό περίγραμμα αναφέρεται στο «σημείο ισορροπίας» μεταξύ εκπροσώπων εργαζομένων και εργοδοτών σχετικά με τα περιεχόμενα εργασίας, τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα, το εύρος εφαρμογής, τις συνθήκες υλοποίησης ενός επαγγέλματος και τις διαδρομές απόκτησης των αναγκαίων προσόντων για την άσκηση του επαγγελματικού έργου. Από την άποψη αυτή, τα επαγγελματικά περιγράμματα δεν είναι κυρίως συμβατικές επιστημονικές μελέτες ανάλυσης επαγγελματικών καθηκόντων, αλλά και ουσιαστικές συμφωνίες εργαζομένων – εργοδοτών σχετικά με τη φύση, το χαρακτήρα και τις μορφές εκδήλωσης ενός επαγγέλματος

2. Η ανάπτυξη και πιστοποίηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων στην Ελλάδα αποτέλεσαν αντικείμενα χρόνιας κοινωνικής διαβούλευσης και τελικά θεσμοθέτησης, μετά από πρόταση και επίμονη προσπάθεια των κοινωνικών εταίρων. Βασικές επιδιώξεις μέσω της ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων ήταν (α) η βελτίωση της ποιότητας, ελκυστικότητας και αποτελεσματικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ) και (β) η αύξηση της διαφάνειας και της ποιότητας στην εργασία (π.χ. επαγγελματικές αρμοδιότητες και δικαιώματα) και ειδικότερα στα επαγγέλματα των επιπέδων 3-5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (δηλαδή στα επαγγέλματα που συνδέονται με τις εκροές της υποχρεωτικής, της λυκειακής και της μεταλυκειακής – μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης).
3. Τα περίπου 205 επαγγελματικά περιγράμματα που αναπτύχθηκαν από τους κοινωνικούς εταίρους και πιστοποιήθηκαν από τον ΕΟΠ-ΠΕΠ (τότε ΕΚΕΠΙΣ) σε δύο φάσεις την τριετία 2007-2010 βασίστηκαν στην Κοινή Υπουργική Απόφαση 110998/8.5.2006, ΦΕΚ 566Β «Πιστοποίηση επαγγελματικών περιγραμμάτων», η οποία ισχύει ακόμα και συνιστά το βασικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη μεθοδολογία και τις διαδικασίες ανάπτυξης και πιστοποίησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων. Παράλληλα, οι κοινωνικοί εταίροι (δηλ. η ΓΣΕΕ από την πλευρά των εργαζομένων και οι ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ από την πλευρά των εργοδοτών) ανέπτυξαν, το 2007, πλήρη επιστημονική μεθοδολογία που παρουσιάζεται σε ξεχωριστή έκδοση με τίτλο «Οδηγός Ανάπτυξης Επαγγελματικών Περιγραμμάτων», με βάση την οποία οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν οι επιμέρους μελέτες ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων.
4. Στην αρχή και για περίπου 5-7 χρόνια, παρά τις επίμονες προσπάθειες ορισμένων κοινωνικών εταίρων, τα επαγγελματικά περιγράμματα δεν είχαν προκαλέσει το ενδιαφέρον της πολιτείας και των κυβερνήσεων. Οι εκπαιδευτικές προδιαγραφές και τα εκπαιδευτικά προγράμματα για το Επαγγελματικό Λύκειο και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης αναπτύσσονταν χωρίς να συνηπολογίζουν τις αναλύσεις

των επαγγελματικών περιγραμμάτων. Μόνο οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων συνέχιζαν να ασχολούνται με αυτά. Ειδικότερα, η ΓΣΕΒΕΕ σε συνεργασία με τη ΓΣΕΕ, προχώρησαν με δικούς τους πόρους στην αναγκαία επικαιροποίηση κάποιων επαγγελματικών περιγραμμάτων (π.χ. επαγγελματικά περιγράμματα οικοδομικών ειδικοτήτων για θέματα Εξοικονόμησης Ενέργειας και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας) και στην ανάπτυξη ορισμένων νέων (Στέλεχος ΕΛΤΑ, Πλακάδες, Χοροδιδάσκαλοι κτλ). Ακόμα περίπου 5 (Μανουβραδόροι, Σύμβουλος Εξαρτήσεων / ΚΕΘΕΑ, Απεντομωτές κτλ) βρίσκονται σε φάση ανάπτυξης προς πιστοποίηση. Τα τελευταία χρόνια, πολλές επαγγελματικές ομάδες εκδηλώνουν το ενδιαφέρον για εκπόνηση επαγγελματικών περιγραμμάτων, εξ ου και έχει προταθεί στον ΕΟΠ-ΠΕΠ να γίνει άμεσα μια μελέτη που να αποσαφηνίζει το ερώτημα για ποια επαγγέλματα της ελληνικής αγοράς εργασίας (βάσει πλέον της ταξινόμησης ISCO-08) χρειάζεται να αναπτυχθούν επαγγελματικά περιγράμματα.

5. Πρόσφατα, επαν-εκτιμήθηκε (όπως προκύπτει από σειρά νομοθετημάτων από το 2013 και μετά) η αξία και η σημασία των επαγγελματικών περιγραμμάτων με αποτέλεσμα να θεωρηθεί αναγκαίο (α) τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΠΑΛ, ΙΕΚ) και της μαθητείας να λάβουν υπόψη τους τις αναλύσεις των πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων και (β) να συνδεθούν τα επαγγελματικά περιγράμματα με την πιστοποίηση προσόντων των αποφοίτων αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Στη βάση αυτής της νέας πραγματικότητας μπορεί κάποιος να παρατηρήσει τα εξής:
 - Πολλά από τα υφιστάμενα επαγγελματικά περιγράμματα χρειάζονται επικαιροποίηση.
 - Απαιτείται να εκπονηθούν νέα επαγγελματικά περιγράμματα σε νέες ειδικότητες και επαγγέλματα ή σε παλαιότερα επαγγέλματα για τα οποία δεν υπάρχει πιστοποιημένο επαγγελματικό περίγραμμα.

- Χρειάζεται να γίνει σαφής διάκριση ανάμεσα στο επάγγελμα (για το οποίο απαιτείται η ανάλυση του επαγγελματικού περιγράμματος) και στο αντικείμενο του εκάστοτε εκπαιδευτικού προγράμματος σε μια ειδικότητα ΕΠΑΛ ή ΙΕΚ (για την οποία απαιτείται ένα κάθε φορά κατάλληλο πρόγραμμα σπουδών που να λαμβάνει υπόψη και τα δεδομένα του επαγγελματικού περιγράμματος, το οποίο ωστόσο δεν χρειάζεται να ταυτίζεται με την ονομασία ενός επαγγέλματος)
 - Η μεθοδολογία μελέτης και ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων πρέπει να επανεξεταστεί και να απλοποιηθεί με στόχο τα τελικά κείμενα παρουσίασης των επαγγελματικών περιγραμμάτων να γίνουν συντομότερα, πιο περιεκτικά και πιο ευκολόχρηστα, όχι μόνο από τους ασχολούμενους με αυτά ειδικούς επιστήμονες και σχεδιαστές προγραμμάτων, αλλά και από όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες και νέους/ες που θέλουν να πληροφορηθούν, για λόγους εργασιακού προσανατολισμού, σχετικά με τα περιεχόμενα ενός επαγγέλματος.
6. Σε αυτό το πλαίσιο, το Ινστιτούτο της ΓΣΕΒΕΕ σε συνεργασία με το Ινστιτούτο της ΓΣΕΕ (ΙΝΕ ΓΣΕΕ), που έχουν ήδη ολοκληρώσει εκπονήσει πολλά από τα υφιστάμενα περιγράμματα, προτείνουν στον ΕΟΠΠΕΠ να συνεργαστούν ώστε να προχωρήσουν από κοινού στα ακόλουθα:
- Επισκόπηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου για τα επαγγελματικά περιγράμματα και επισήμανση τυχόν αδυναμιών και ελλείψεων. Διατύπωση αναγκαίων προτάσεων αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου.
 - Επισκόπηση και αξιολόγηση του τρόπου ανάλυσης και παρουσίασης των πιστοποιημένων επαγγελματικών περιγραμμάτων με σκοπό την ανάδειξη των πλεονεκτημάτων αλλά και των αδυναμιών της υφιστάμενης μεθοδολογίας.
 - Επισκόπηση δόκιμων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων (συγκριτική αξιολόγηση μεθόδων).

- Αξιολόγηση των υφιστάμενων προτύπων εγγράφων και εργαλείων ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.
 - Ανάπτυξη νέων τροποποιημένων μεθοδολογικών προδιαγραφών και προτύπων / εργαλείων ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων
 - Ανάπτυξη προδιαγραφών εκπαιδευτικών προγραμμάτων στη βάση εκάστου επαγγελματικού περιγράμματος (σε συνεργασία με το Υπ. Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής που έχει την ευθύνη για τα περιεχόμενα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των ΕΠΑΛ και ΙΕΚ).
 - Δοκιμαστική εφαρμογή, ανατροφοδότηση και επικύρωση μεθοδολογίας και εργαλείων ανάπτυξης των επαγγελματικών περιγραμμάτων.
7. Οι κοινωνικοί εταίροι ΓΣΕΒΕΕ και ΓΣΕΕ, διά των Ινστιτούτων τους, έχουν δεσμευτεί -και έχουν εντάξει σχετικό έργο στο ΕΠΑΝΕΚ- να μελετήσουν από κοινού τα προαναφερόμενα θέματα και παράλληλα καλούν τον ΕΟΠΠΕΠ, να συμμετάσχει ενεργά στην όλη μελέτη και εφόσον συμφωνήσει και θεωρήσει ορθά και σκόπιμα τα όσα η εν λόγω μελέτη καταγράφει και προτείνει, να τα υιοθετήσει στην πρακτική του και να προωθήσει στις προϊστάμενες διευθύνσεις του Υπ. Παιδείας τις αναγκαίες βελτιώσεις του σχετικού θεσμικού πλαισίου.
8. Τέλος, με αφορμή το διάλογο για τα επαγγελματικά περιγράμματα χρειάζεται να σημειώσουμε ότι η αυξανόμενη φημολογία σχετικά με την αλλαγή, με πρωτοβουλία του Υπ. Παιδείας, του θεσμικού πλαισίου περί ανάπτυξης και πιστοποίησης των επαγγελματικών περιγραμμάτων στην κατεύθυνση να αναπτύσσονται επαγγελματικά περιγράμματα χωρίς την πλήρη, ενεργή και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, θα μας βρει κατηγορηματικά και ενεργά αντίθετους.

Το έργο «Θεσμική, Ερευνητική και Επιχειρησιακή Ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290, υλοποιείται από το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και εθνικών πόρων



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

